

0240 Polder 'De Sint Maartenspolder', 1483-1828.

- [INLEIDING](#)
- [INVENTARIS](#)
- [1 Algemeen](#)
- [2 Bijzonder](#)
- [2.1 Bestuur en personeel](#)
- [2.2 Archief en administratie](#)
- [2.3 Belastingen](#)
- [2.4. Financiën](#)
- [2.5 Eigendom](#)
- [2.6 Taken](#)
- [2.6.1 Afwatering](#)
- [2.6.2 Dijken](#)
- [2.6.3 Wegen](#)
- [CONCORDANSEN \(van deze inventaris \[nieuw\] naar die van Merkelbach van Enkhuizen \[oud\]\)](#)

INLEIDING

0240 INVENTARIS VAN HET ARCHIEF VAN DE POLDER 'DE SINT MAARTENSPOLDER', 1483 – 1828

door G.J. van Donschot

INLEIDING

Op 8 oktober 1483 gaf Maarten Blijleven, abt van de abdij van St. Bernard, een gors uit ter bedijking, gelegen in het land van Bergen op Zoom, onder de dorpen Hoeven en Oudenbosch. Het gors heette toen "De Oude Moerdijk". Na de bedijking kreeg de nieuwe polder de naam van "St. Maartens Polder". De nieuwe naam was ontleend aan de voornaam van de abt. Overigens bleef de vanouds gehanteerde naam nog lang in gebruik.

Over de polder werd een dijkscollege aangesteld. Daarnaast kwam binnen de polder een dorpsbestuur en een schepensbank te fungeren. Binnen de polder woonden maar weinig mensen. In de drie bestuursorganen zaten dan ook vrijwel dezelfde personen. Met name in de archiefvorming leidde dit tot heel wat vermenging van zaken. Toch is er een duidelijk polderarchief te onderscheiden. Van dit polderarchief volgt in deze inventaris de beschrijving.

In 1950 heeft L. Merkelbach van Enkhuizen een inventaris vervaardigd van de archieven van Hoeven, St. Maartenspolder en De Hoevense Beemden. Hij beschouwde de archivalia van dorp en polder van St. Maartenspolder als een geheel, wat dus een belangrijk verschil uitmaakt met de huidige inventaris. In de concordance is verwezen naar de nummers van de inventaris uit 1950.

Archivaris Wols had in een kaartenbak een groot deel van de Hoevense archieven, verfijnder dan Merkelbach, opnieuw beschreven. Jarenlang is dit werk onafgemaakt blijven liggen. In de loop van 2002 is tijd vrijgemaakt om dit archief verder af te werken, voortbordurend op de opzet van R. Wols. In de inventaris zijn tevens belangrijke aanvullingen op het archief, in 1987 ontvangen van het rijksarchief te 's-Hertogenbosch, verwerkt. Tenslotte is een nieuwe verpakking aangebracht.

G.J. van Donschot
Augustus 2002.

[Top](#)

INVENTARIS

[Top](#)

1 Algemeen

1. Bekrchtiging door Maximiliaan, hertog van Brabant, van de akte van uitgifte van de Oude Moerdijk, 1483. 1 charter
2. Akte van uitgifte van de St. Maartenspolder of Oude Moerdijk en verklaring van de schepenen van Antwerpen, dat zij de akte van uitgifte hebben gevisiteerd; in 19e eeuws afschrift, 1483, 1579. 1 omslag
3. Stukken betreffende de rechten van de abdij van St. Bernard; in afschriften, 1486-1579. 1 omslag

N.B.: betreft inbreuken door de markies op rechten van de abdij, met name in St. Maartenspolder.

4. Processtukken inzake een geschil met de Hoevense Beemden, 1692. 1 katern

N.B.: Copieën van oudere stukken inzake (her)bedijking van de Oude Moerdijk, de Hoop en de Bemde (1585), alsmede inzake aardhaling bij de Hoevense Beemden (1631).

Zoek

Archievenoverzicht

Plaatsnamenlijst

5. Proces voor de Raad van Brabant, waarbij St. Maartenspolder aanspraken van Oudenbosch bestrijdt, 1609-1677. 1 omslag

N.B.: betreft deels afschriften en retro-acta. Zie ook archief 246 charterverzameling Hoeven, nummers 5/2 en 5/4.

6. Stukken betreffende de bezwaren van de ingelanden tegen het bedijken door de abdij van de gorsen, gelegen tussen de St. Maartenspolder en de rivier, 1651-1674. 1 omslag

7. Stukken betreffende het proces voor de Raad van Brabant, waarbij de abdij procedeert tegen ingelanden, inzake het kiezen van dijkgraaf en gezworenen, 1651-1684. Met retroacte vanaf 1616. 1 omslag

N.B.: Zie ook archief 246 charterverzameling Hoeven, nummer 2/1.

8. Cartularium van de St. Maartenspolder, ca. 1660-1828. 1 deel

N.B.: Bevat afschriften inzake de uitgifte, 1483, octrooi weggeld, 1614, de kreek en de visserij, 1655, de jurisdictie, 1564, aanspraken van Oudenbosch, 1609, 1610, penningmeestersambt, 1636, benoemingsrechten van de ingelanden, 1609, aardhaling, 1531 en andere zaken.

9. vervallen

10-11. Ingekomen stukken betreffende polderzaken, 1680-1798. 2 omslagen

N.B.: Betreft vooral het leggen van een nieuwe sluis en het geschil daarover met rentmeester Mattemburgh van het markiezaat.

10. 1680-1798

11. 1802-1810

12. Stukken betreffende de bezwaren van de abdij tegen bebossing van percelen in de St. Maartenspolder, 1700-1703. 1 omslag

N.B.: met retroacta in copie.

13-17. Proces voor de Raad van Brabant, waarbij de abdij bezwaren maakt tegen het bebossen van percelen, wegens verlies aan inkomsten uit tienden, 1733-1737. 5 omslagen

N.B.: Met afschriften van uitgifte van polders, onder meer onder Steenberghe.

13. Stukken, ongenummerd en genummerd A

14. Stukken, genummerd C, D, E

15. Stukken, genummerd F 1-23

16. Stukken, genummerd F 24-48

17. Stukken, genummerd G

18. Proces voor de Raad van Brabant tussen de abdij en de ingelanden van de polder inzake het verbod op het planten van erwten, waardoor tiendrechten werden geschonden, 1735-1740. 1 omslag

19. Convocaties van ingelanden ter vergadering, 1754-1810. 1 omslag

[Top](#)

2 Bijzonder

[Top](#)

2.1 Bestuur en personeel

20. Aanstelling van een dijkgraaf, 1626. 1 stuk

[Top](#)

2.2 Archief en administratie

21. Index op het resolutieboek over (1609)-(1811), zonder datum. 1 omslag

N.B.: De index is te vergelijken met een repertoire. Het betreft twee exemplaren; het oudste is slechts tot (1667) bijgehouden.

22. Archiefinventaris, zonder datum (kort na 1798). 1 stuk

[Top](#)

2.3 Belastingen

23. Processtukken van Arent van Dorp, eigenaar van de grondcijns, tegen de ingelanden, wegens achterstallige betaling, 1578-1601. 1 omslag

N.B.: Zie ook archief 246 charterverzameling Hoeven, nummers 1/24, 1/29, 2/21 en 5/7.

24. Stukken betreffende het proces voor de Raad van Brabant tussen jonkheer Arent van Dorp tegen de St. Maartenspolder inzake te betalen grondcijns door de ingelanden, 1597. 1 omslag

25. vervallen

26. Octrooi van de Raad van Brabant, verleend aan dijkgraaf en gezworenen van St. Maartenspolder, betreffende het heffen van weggeld, 1614. 1 charter

N.B.: Geborgen in archief 246 charterverzameling Hoeven, nummer 6/3.

27. Proces voor de Raad van Brabant tussen de prelaat van St. Bernard en enkele ingelanden van St. Maartenspolder, inzake de afdracht van tienden, z.d (na 1621). 1 omslag

N.B.: Met gegevens over de uitgifte van De Oude Moerdijk, later St. Maartenspolder geheten, in 1483; de naam van de polder is ontleend aan de prelaat van St. Bernard: Maarten van Blijleven.

28. Stukken betreffende belastingen, 1809-1810. 1 omslag

29. Stukken betreffende de eigendommen van de Domeinen in de polder, welke onderhevig zijn aan polderlasten, 1816. 2 stukken

[Top](#)

2.4. Financiën

30. Rekest van de abdij bij de Raad van Brabant, inzake het afforen van de rekening, 1636. 1 stuk

31-162. Polderrekeningen, 1678-1810. 133 omslagen

- 31. 1678; alleen bijlagen
- 32. 1681; alleen bijlagen
- 33. 1683
- 34. 1685; alleen bijlagen
- 35. 1686; alleen bijlagen
- 35a. 1687, alleen bijlagen
- 36. 1688; alleen bijlagen
- 37. 1690; alleen bijlagen
- 38. 1693
- 39. 1694; alleen bijlagen
- 40. 1697; alleen bijlagen
- 41. 1698; alleen bijlagen
- 42. 1700; alleen bijlagen
- 43. 1701; alleen bijlagen
- 44. 1702
- 45. 1703
- 46. 1704
- 47. 1705
- 48. 1706
- 49. 1707
- 50. 1708
- 51. 1709
- 52. 1710
- 53. 1711; alleen rekening
- 54. 1712
- 55. 1713; alleen rekening
- 56. 1714; alleen rekening
- 57. 1715
- 58. 1716
- 59. 1717
- 60. 1718
- 61. 1719
- 62. 1720; geen bijlagen
- 63. 1721
- 64. 1722
- 65. 1723
- 66. 1724
- 67. 1725
- 68. 1726
- 69. 1727; geen bijlagen
- 70. 1727; copie-rekening
- 71. 1728; geen bijlagen
- 72. 1728; copie-rekening
- 73. 1729
- 74. 1729; copie-rekening
- 75. 1730
- 76. 1731
- 77. 1731; copie-rekening
- 78. 1732
- 79. 1732; copie-rekening
- 80. 1733
- 81. 1733; copie-rekening
- 82. 1734
- 83. 1735
- 84. 1736
- 85. 1737
- 86. 1738
- 87. 1739
- 88. 1740
- 89. 1741
- 90. 1742
- 91. 1743; geen bijlagen
- 92. 1744
- 93. 1745
- 94. 1746

95. 1747
96. 1748
97. 1749
98. 1750
99. 1751; twee bijlagen
100. 1752
101. 1753
102. 1754
103. 1755, rekening
104. 1755, bijlagen
105. 1756
106. 1757
107. 1758
108. 1759
109. 1760
110. 1761
111. 1762
112. 1763
113. 1764
114. 1765
115. 1766
116. 1767
117. 1768
118. 1769
119. 1770
120. 1771
121. 1772
122. 1773
123. 1774
124. 1775
125. 1776
126. 1777
127. 1778
128. 1779
129. 1780
130. 1781
131. 1782
132. 1783
133. 1784
134. 1785
135. 1786
136. 1787
137. 1788
138. 1789
139. 1790
140. 1791
141. 1792
142. 1793
143. 1794
144. 1795
145. 1796
146. 1797
147. 1798
148. 1799
149. 1800
150. 1801
151. 1802
152. 1803
153. 1804
154. 1805
155. 1806
156. 1807
157. 1808; rekening
158. 1808; bijlagen
159. 1809; rekening
160. 1809; bijlagen
161. 1810; rekening
162. 1810; bijlagen

163. Overzicht van kosten, gemaakt om een dam op te ruimen in de rivier de Mark, welke dam gebruikt was om polders te inunderen, 1795. 1 stuk

164. Register van verstrekte obligaties door de polder aan de ingelanden, vanwege in 1794 geleden inundatieschade, 1797. 1 deel

165. Obligatie, groot f.1000,--, ten laste van de polder, 1810. 1 stuk

2.5 Eigendom

166. Kooptcontracten en vestbrieven, waarbij de polder percelen grond verwerft, 1613, 1757, 1774. 1 omslag

167. Voorwaarden tot verpachting van (dijk)percelen, 1659-1809. 1 omslag

N.B.: in de bijlagen van de rekening komen eveneens registers voor, in copievorm.

168. Verslag inzake de opmeting van percelen gors, 1705. 1 stuk

169. Voorwaarden tot verkoop van kaphout en bomen, 1727, 1756, 1808, 1810. 1 omslag

170. Begroting en bestek inzake reparaties van het polderhuis, z.d en 1800. 1 Omslag

N.B.: genaamd "De Eendekweek".

[Top](#)

2.6 Taken

171-172. Stukken betreffende beheer en onderhoud van sloten, dijken en wegen, inclusief schouwvoering, 1681-1761. 2 omslagen

171. 1681-1699

172. 1722-1761

[Top](#)

2.6.1 Afwatering

173. Stukken betreffende het geschil met de Hoevense Beemden over het onderhoud van de sloot met sluis, welke de polders scheidt, 1634-1637. 1 omslag

N.B.: met een schetstekening van de polder, ca. 1635. Zie ook het archief van de Hoevense Beemden.

174. Verbod van de Raad van State op het aanbrengen van werken in de rivieren de Mark en de Dintel, welke een vlotte doorstroming van het water belemmeren, 1660. 1 stuk

175. Bestekken betreffende onderhoud aan sloten, sluizen en de molen, 1705-1808. 1 omslag

176. Stukken betreffende de vervanging van een houten sluis door een in steen uitgevoerde sluis, 1724-1725. 1 omslag

N.B.: met bestek en tekening, 1725.

177. Stukken betreffende de onenigheid over de plaats van de te leggen nieuwe sluis, 1754-1761. 1 omslag

N.B.: met bestek en tekeningen, 1754.

178. Stukken betreffende de stichting van een watermolen, 1756-1757, 1763. 1 omslag

[Top](#)

2.6.2 Dijken

179. Stukken betreffende de aanbesteding van de zeedijk, met een sluis, 1690. 1 omslag

180. Bestekken betreffende werken aan dijken en kaden, 1745-1792. 1 omslag

[Top](#)

2.6.3 Wegen

181. Rekest aan de Raad van Brabant tot verlenging van het octrooi voor de heffing van weggeld, z.d. (1616). 1 stuk

182. Bestekken inzake het onderhouden van de polderhekken; met een visitatierapport, 1742-1756. 2 stukken

[Top](#)

CONCORDANSEN (van deze inventaris [nieuw] naar die van Merkelbach van Enkhuizen [oud])

nieuw oud

1 2761

2 2773

3 2585

4 2585

5 2611, 2585

6 2631

7 2631

8 2755

9 vervallen

10 2284

11 2284

12 2631

13 2661

14 2661

15 2661

16 2661

17 2661

18 2676
19 2282
20 2585
21 2296
22 2296
23 2585
24 2585
25 vervallen
26 2280
27 2585
28 2303
29 2307
30 2601
31 2446
32 2448
33 2449
34 2450
35 2451
35a 2452
36 2453
37 2454
38 2455
39 2456
40 2457
41 2458
42 2459
43 2460
44 2461
45 2462
46 2463
47 2464
48 2465
49 2466
50 2467
51 2468
52 2469
53 2470
54 2471
55 2472
56 2473
57 2474
58 2475
59 2476
60 2477
61 2478
62 2479
63 2480
64 2481
65 2482
66 2483
67 2484
68 2485
69 2486
70 2570
71 2487
72 2571
73 2488
74 2572
75 2489
76 2573
77 2490
78 2491
79 2574
80 2492
81 2575
82 2493
83 2494
84 2495
85 2496
86 2497
87 2498
88 2499
89 2500
90 2501
91 2502
92 2503

93 2504
94 2505
95 2506
96 2507
97 2508
98 2509
99 2510
100 2511
101 2512
102 2513
103 2514
104 2514
105 2515
106 2516
107 2517
108 2518
109 2519
110 2520
111 2521
112 2522
113 2523
114 2524
115 2525
116 2526
117 2527
118 2528
119 2529
120 2530
121 2531
122 2532
123 2533
124 2534
125 2535
126 2536
127 2537
128 2538
129 2539
130 2540
131 2541
132 2542
133 2543
134 2544
135 2545
136 2546
137 2547
138 2548
139 2549
140 2550
141 2551
142 2552
143 2553
144 2554
145 2555
146 2556
147 2557
148 2558
149 2559
150 2560
151 2561
152 2562
153 2563
154 2564
155 2565
156 2566
157 2567
158 2567
159 2568
160 2568
161 2569
162 2569
163 2788
164 2299
165 2298
166 2578
167 2576
168 2581

169 2578
170 2582
171 2583
172 2584
173 2601
174 2611
175 2581
176 2580
177 2191
178 2582
179 2579
180 2581
181 2631
182 2581

[Top](#)

Organisatie

[Algemeen bestuur](#)
[Vrijwilligers](#)
[Belangrijke documenten](#)
[Medewerkers](#)
[Mastboom-Brosens Stichting](#)

Links

[Archiefdiensten](#)
[Cultuurhistorische informatie](#)
[Gemeenten en waterschap](#)
[Genealogische informatie](#)
[Heemkundekringen en musea](#)
[Overige links](#)

Actueel

[Nieuws](#)
[Agenda](#)
[Thema's](#)

Bezoekersinformatie

[Bereikbaarheid](#)
[Wat mag u van ons verwachten?](#)
[Wat verwachten wij van u?](#)
[Tarieven](#)
[Contact](#)

Zoeken en bladeren

[Archieven](#)
[Bibliotheek](#)
[Films en foto's](#)
[Notariële akten](#)
[Voorouders](#)
[Webpagina's](#)
[Bladeren in bronnen](#)

Educatie

[Basisonderwijs](#)
[Cursussen](#)
[Voortgezet onderwijs](#)

Historie

[Etten-Leur](#)
[Fijnaart en Heijningen](#)
[Hoeven](#)
[Klundert](#)
[Oudenbosch](#)
[Oud en Nieuw Gastel](#)
[Rijsbergen](#)
[Rucphen](#)
[Standdaarbuiten](#)
[Willemstad](#)
[Zevenbergen](#)
[Zundert](#)
[Waterschap Brabantse Delta](#)

Adres

Beukenlaan 1d
4731 CD Oudenbosch
T. +31(0)165-331283

[Contact »](#)

[Route »](#)

Openingstijden

Dinsdag: 9.00-16.00 uur
Woensdag: 9.00-16.00 uur
Donderdag: 9.00-12.30 uur

LET OP: archiefstukken kunnen tot een half uur voor sluitingstijd worden aangevraagd.